Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 14.09.2011 www.osw.waw.pl

Wyrok niemieckiego Trybunału Konstytucyjnego w sprawie EFSF

Marta Zawilska-Florczuk

7 września Federalny Trybunał Konstytucyjny (FTK) oddalił trzy skargi na pierwszy pakiet ratunkowy dla Grecji i powołanie Europejskiego Funduszu Stabilizacji Finansowej (EFSF), uznając te instrumenty za zgodne z konstytucją Niemiec. Kilku profesorów ekonomii i prawa oraz poseł CSU zaskarżyli m.in. naruszenie zasady nieponoszenia odpowiedzialności przez państwa strefy euro za bankructwo innych należących do niej krajów oraz zasady decydowania Bundestagu o budżecie RFN. Trybunał podkreślił, że regulacje zawarte w niemieckich ustawach towarzyszących ustawie ratyfikującej traktat lizboński stanowią wystarczającą gwarancję autonomii decyzyjnej Bundestagu. Równocześnie zobowiązał rząd do konsultowania decyzji dotyczących ratowania strefy euro z parlamentarną komisją ds. budżetu.

Komentarz

- Nakaz konsultacji decyzji dotyczących pakietów pomocowych z komisją ds. budżetu oznacza, że przyszłe stanowisko Niemiec w sprawie ratowania strefy euro będzie zależało od decyzji tej komisji. Negatywne stanowisko tego gremium może stać się pretekstem do odmowy dalszego ratowania bankrutujących państw (76% obywateli sprzeciwia się ustalonemu na szczycie Rady Unii Europejskiej 27 lipca rozszerzeniu EFSF, zakładającemu m.in. zwiększenie środków funduszu, wprowadzenie możliwości udzielania przez fundusz pożyczek wspomagających upadające banki w państwach strefy euro i skupowania obligacji państwowych na rynku wtórnym).

- Orzeczenie Trybunału rozwiąże spór w koalicji CDU/CSU/FDP w sprawie stanowiska podczas głosowania w Bundestagu nad ratyfikacją drugiego pakietu pomocowego dla Grecji, które odbędzie się 29 września. Wyrok FTK przekona prawdopodobnie sceptycznych posłów CDU i FDP do poparcia pakietu. Obecnie trwa debata nad formą włączenia parlamentu w kwestie dotyczące EFSF. Decyzje o nowych pożyczkach dla zadłużonych państw strefy euro i skupowaniu obligacji na runku wtórnym będą zapewne konsultowane na plenum Bundestagu, a pozostałe kwestie (np. zmiana warunków uruchomionych już kredytów) będą omawiane przez komisję ds. budżetu.

- Powiązanie większości podejmowanych decyzji ze stanowiskiem komisji ds. budżetu może spowolnić uruchamianie EFSF, który miał być w założeniu instrumentem szybkiego reagowania na problemy strefy euro. Jednak konsultacje z tym gremium w mniejszym stopniu utrudnią funkcjonowanie funduszu niż każdorazowa debata na forum Bundestagu. Wydaje się, że taki był zamysł FTK, którego wyrok oznacza minimalną ingerencję w funkcjonowanie funduszu przy koniecznym z traktatowego punktu widzenia (prymat parlamentów narodowych w decyzjach dotyczących polityki finansowej) podkreśleniu roli Bundestagu.

- Wyrok FTK wzmocni pozycję kanclerz Angeli Merkel, dla której nieuzyskanie większości koalicyjnej byłoby porażką wizerunkową i oznaką słabości przywództwa. Nie wyeliminuje jednak dalszych sporów o kierunek polityki europejskiej rządu, zwłaszcza wobec skrajnie różnych stanowisk w sprawie wykluczania bankrutujących państw ze strefy euro (np. FDP dopuszcza kontrolowane bankructwo Grecji, czemu sprzeciwia się chadecja).